

Út at koyra

Loysn upp á rúsdrekkakoyring í Danmark:

Meira polití á gøturnar

Rúsdrekka er uppi í einum triðingi av øllum ferðsluvánlukkum í ES-londunum. ES heldur at ein loysn at basa hesum er at lækka promillumarkið til 0,5 ella lægri. Danir halda nakað annað. Effekтин er óviss - og onnur tiltøk eiga at verða sett í verk.

EIRIKUR LINDENSKOV

Óhapp, har rúsdrekka er uppi, kosta árliga 17.000 fólkum lívið á Evropsku veginum, og 500.000 fólk verða skadd.

Og tað er alt ov mikið. So mikið eru ES-londini samd um. Hinvegin eru tey ikki samd um, hvussu tey best fáa minkað um talið av vanlukkum.

Nógv verður í hesum døgum tosað um promillumarkini í ES-londunum. Svørki hevur sett markkið til 0,2 promillu. Belgia setti í vár markið niður til 0,5, og í hesyt gjørdi Frankariki tað sama. Formaðurin í Evropska Ferðslutrygdarráðnum, fyrrverandi belgiski uttanríkisráðharrin, Hermann de Croo, heldur, at ES-londini áttu at havt somu mörk - 0,5‰. Men

Danmark er eitt av londunum, sum ikki taka undir við hesum.

Málgagnnið hjá FDM, Motor, hevur spurt danska ferðslumálaráðharran, Jan Trøjborg, men hann hevur onga viðmerking. Hann biður at arbeiðsbólkurin, ið er settur at arbeiða við málunum er liðugur.

Bólkurin arbeiðir við - m.a. av tí at fleiri álvarsamar deyðsvánlukkur eru hendar í Danmark í ár, hvat gerast kann fyri at minka um deyðsvánlukkurnar vegna rúsdrekkakoyring.

Vit eru ikki liðug við at kanna møguleikar nar enn, sigur ein limur í arbeiðsbólkinum, Inger Marie Bernhoft, sum umboðar danska ráðið fyri ferðslugransking. Men at seta promillumarkið niður liggur ikki ovast á mínum persónliga lista.

Vandamikla høgur promillur

Spurningurin er eisini, um vit vinna nakað við at lækka promillumarkið. Hagtølini vísa, at tað ikki serliga er í bólkinum millum 0,5 og 0,8‰, at vit finna teir bilførarar, sum gera størstu skaðarnar og ferðslu-udeyðan.

Vit leggja størri dent á økt eftirlit og har við størsta vanda fyri at verða tikin, sigur Inger Marie Bernhoft, sum eisini heldur, at størri revsing í sambandi við rúsdrekkakoyring er eitt útmerkað amboð.

Heldur ikki Niels Helbert, sum er granskingarleiðari í Ráðnum fyri ferðslutrygdargransking heldur, at eitt

lækka promillumark til 0,5 fer at lækka talið á teimum, sum doyggja í ferðsluni.

Undir 10% av ávirkaðu bilførarunum, sum hava verið við í óhappum við fólkaskaða í 1993, høvdu eina promillu millum 0,5 og 0,7, sigur hann.

Í nógv teimum flestu av teimum 904 ferðunum, har bilførar koyrdu ávirkaðir, lá promilla nógv hægri. Nærum helmingurin in av ferðunum høvdu eina promillu, sum lá frá 1,2 til 1,9, mean heili 230 persónar - ella ein fjórðingur - koyrdu við eini promillu upp á meiri enn 2,0!

Tað vil siga, at at ein ógvuliga stórur partur vóru væl og virðiliga lækkaðir í rúsi -

nógv meira enn 0,8‰, sum er markið í Danmark. Men greitt er, at verður markið lækkað, so er tað ein greið ábending til teirra, ið ivast í at koyra spirituskoyring. Ábendingin virkar kortini ikki, um økt eftirlit ikki samstundis verður sett í verk.

Ein bólkur fellur tó úttan fyri hagtølini, og tað eru teir ungu manliga bilførararnir frá 18 til 24 ár, sum við ongari ella lágaru promillu (0-0,4) hava ein óhappsvanda, sum er fyra ferðir so stórur, sum hjá eldru bilførarunum. Hjá teimum ungu veksa tølun ogvuliga við promillunum, og vandin er við sjálvst lógligari promillu 13 ferðir so stórur, sum hjá eldru bilførarunum.

Hjá teimum ungum krevst, at serliga tiltøk verða sett í verk, sigur Niels Helbert, sum viðgongur, at ein lækking av promillumarkinum fer at hjálpa serliga upp á henda bólkin.

Frá ábending til tráð

Tað eru nokur sera ógvulig ferðsluóhapp í 1995, sum eru orsøkin til, at promillurnar nú eru so nóg umtalaðar í Danmark. Men í miðal eru vanlukkurnar, har rúsdrekka hevur verið íblandað, verið minkandi seinastu átta árin.

Danir halda ikki, at tað hjálpir upp á rúsdrekkakoyring, at lækka promillumarkið til 0,5. Størri eftirlit er einasta hjálpin, halda teir.

Frá 1986/87 til 1994 er talið av deyðum í ferðsluni - vegna rúsdrekka - fallið við 37%. Til samanberingar kann nevast, at talið av deyðum annars er fallið við 23%, sigur Niels Helbert.

Sami munur er galdandi, um hugt verður eftir teimum, ið komin eru til skaða. Fallið stendst av eini hugburðsbroyting og einum øktum átakið hjá politinum.

Aftur at hesum er brótynging farnar fram viðvíkjandi morali - ikki bara í Danmark men í øllum Evropa. Orsøkin er kanska, at liviumstøður okkara eru so nóg broyttar, at hetta ikki longur er ein ábending, men heldur ein tráður, sigur hann.

Hóast fallið, eru tað alt ov mong fólk, sum fáa skaða í ferðsluni, tí at nakrir bilførarar blanda saman alkohol og bensin, sigur Knud Th. Pedersen, leiðari av lögfrøðiliga deildini hjá FDM. Hann ivast ikki í, at hóast promillumarkið verður sett niður, er grundarlag fyri fyrbygging við øktum eftir-

Revsingar

Revsingarar í ES-londunum eru ymskar. Í Danmark eru revsingarnar fyrstu ferð brotsverkið verður framtið ikki so harðar.

Promilla	revsing	missir kortið
0,81-1,20	bót	treytað
1,21-1,50	bót	1 ár
1,51-2,00	bót	2 ár
2,01-2,50	14 dg hefti	2½ ár
2,51 ella meira	20 dg hefti	2½ ár

Revsing um vandin fyri at missa kortið eikist, um talan er um aðru ella triju ferð, eins og skerpaðar umstøður eisin ávirka.

Promillur og rúsur

Tað er ymskt frá fólk til fólk, hvussu rúsdrekka ávirkar, sum heild kunnu vit siga tað soleiðis

0,2 promillu
væl tilpassar, kanningar vísa, at konsentrasjónin, motorikkur og sjónin kunnu verða ávirkað.

0,8 promillu
niðursett konsentrasjónsevni og økta reaksjónstíð.

1,0 - 2,0 promillu
gerst troystari, eyðkenni upp á eitrar

3,0 promillu
missur tamarhaldið við eitt nú vatninum, missir kanska vitið

4,0 - 5,0 promillu
ella meira
uttan vit, livsvandi